

פרק 7: השימוש בגן fa למטרות השבחה

נוכחותו של האלל fa, האחראי להוצרות צרורות פירות הנישאים בקצות הענפים, תועדה בספרות המקצועית בעיקר בזן היפני Santaka. זן זה מצטיין הן בצרורות הפרי, והן בריבוי ענפים צדדיים. ע"י הכלאות עם זן זה, וביצוע סלקציה בדורות הצאצאים, ניתן היה לייצב טיפוסי צמח fa fa שונים, כזני מאכל גדולי פרי (תמונה 26), וכן טיפוסים נושאי צרורות של פירות קטנים בצמרת הענפים. בין האחרונים נמצאו טיפוסים בעלי ענפים צדדיים (תמונה 27), וכן נעדרי ענפים כאלה. מכאן שריבוי הענפים הצדדיים וטיפוס הצרורות הינם שתי תכונות בלתי תלויות האחת בשניה.

תמונה 26. ביטוי האלל fa בצמח פלפל בעל פרי גדול ומתוק

תמונה 27. ענפים צדדיים בגנוטיפ
fa, הכולל אללים y y לצבע
פרי צהוב

תמונה 28. מכלואים שונים כמקור לענפי קישוט

תמונה 29. ביטוי הגנוטיפ fa fa בענפי פלפל נוי

בנוסף לפיתוח מכלואים בעלי צימוח דו־קרני (דיכוטומי) נורמלי (תמונה 28), סביר להניח כי ליצירת מכלואים המניבים ענפים שבראשם צרור פירות יש סיכוי טוב להצליח בשוק צמחי הנוי וענפי הקישוט (תמונות 29-38).

תמונה 30. מעבר הצבע מירוק לאדום בצמח עתיר יבול מטיפוס fa fa

תמונה 31. גנוטיפים צבעוניים שונים מטיפוס fa fa

תמונה 32. שינוי הצבע משחור לכתום בעת הבשלת הפירות, בצמח *fa fa*

הואיל ועוסקים אנו ביצירת מכלואים, והאלל fa הינו רצסיבי, קיים צורך להחדירו אל ההורים הפוטנציאליים, הן הזכריים והן הנקביים, כדי שתכונת הצרורות תתבטא במכלוא. כמו כן נחוץ להחדיר את האלל Rf, מחזיר הפוריות, אל ההורים הזכריים, כדי להגיע אל צירוף ההכלאות הבא:

ההורים השונים נתקבלו ע"י הכלאות מכוונות וסלקציה מדור F₂ ואילך, למכלול של תכונות נוי חשובות.

עד כאן השתלשלות המהלכים המובילים ליצירת מכלואים מטיפוס fa fa. עתה נחזור אל "מנורת הפלפל", כרעיון היסטורי שקיבל בחיבורנו התייחסות אסתטית - גנטית תודות לפוטנציאל הנוי הטמון באלל fa. מתוך עניין בשבעת קני המנורה, נציג להלן מספר טיפוסי צמח הדומים בצורתם היחודית לרעיון שבעת הקנים. בתמונה 33 מבחינים אנו ב"מנורה" סימטרית של פירות הנישאים בקצה הענף.

בתמונה 34 מופיעה "מנורה" מרחבית, שבמרכזה צרור "השמש", ובתמונה 35 מופיעה "מנורה" המתאימה לרעיון מנורת שבעת הקנים.

תמונה 33. פעילותו של האלל fa בקודקוד הצמיחה - "המנורה".

תמונה 34. הגנוטיפ fa fa בתפארתו המרחבית

תמונה 35. צרורות פרי בקצות שבעת הענפים, כביטוי לאלל fa